

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

2 Vtrumne necessarium sit accusationem in scriptis exhiberi

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

autem respondetur, quod in causa sanguinis, ut illa habet iura, nequaquam possunt esse accusatores, possunt tamen denuntiare crimina, protestantes non se reuelare eiusmodi criminosos, petendo sanguinis vindictam sed vel ad obviandum malo publico, vel ad recuperanda bona sua. Cum hac enim protestatione licitum illis est, talia crimina in iudicium deferre, non solum illa que sunt contra bonum publicum, ut hæresicos impietatem, & læsæ maiestatis, verum etiam illa quibus vel tertiæ personæ, vel sibi ipsi iniuria fit, vel damnum datur, ut patet in cap. Prælati de homic. volunta. lib. 6. Ad postremum de poena talionis iofertus art. 4. commodior dabitur respondendi locus.

ARTICVLVS II.

Verum necessarium sit accusationem in scriptis exhiberi.

Post accusandi obligationem, quaeritur circa accusationis formam, an debeat in scriptis exhiberi? Et arguitur a parte negatiua. Scriptura tunc est necessaria, quando aut de præteritis loquimur, ne nobis memoria elabatur, aut loquimur absentibus, ad quos verba non pertingunt. Accusatio autem fit & in præsentis tempore, & ipso præsentis reo. Nam ut habetur secunda quæst. 8. canon. accusatorum, nemo absens accusari potest, ergo scriptura non est necessaria. Secundo nihilominus per denuntiationem quam per accusationem crimen panditur alienum, in denuntiatione autem nullus est libellus necessarius, ergo neque in accusatione. In contrarium est Augustin. eodem cano. citato secunda quæst. 8. ubi ait. Accusatorum per se non recipiantur sine scripto, neque absente eo quem accusare voluerint, quibuslibet accusare permittatur.

Facillima est quæstio ad quam vnica conlusione affirmatiua responderetur. Forma accusationis est, ut in scripto fiat. Conclusio est iuris, non solum canonici loco citato, & eadem cano. & q. cano. quisquis & can. crim. verum & iuris etiam ciuilibis, ff. de accusa. l. si cui. Et quamuis ius naturæ

id non plane præcipiat, elicitur tamē inde naturalis ratio. Est enim iudex (ut supra dictum est) medius inter duas partes, accusatorum, scilicet & reum, constitutus, qui causam examinare debet, de qua est, sententiam prolaturus. Cum ergo ex vna parte memoria, quæ lubrica est, cūcta diu verba adferre non possit, & ex altera necessarium sit eadem vsque ad definitiuam sententiam retineri necessarium est scripturæ adminiculum. Adde, quod cum accusator poenæ, antiquitus talionis, & nunc etiam non leui fiat obnoxius, si de calumnia fuerit reuictus, opere pretium est accusationē subscribere, quam postmodum inficias ire nequeat. Ad hæc, cum accusationi adhibende sunt tū defensiones & exceptiones tū etiā probationes, expedit est, ut libelli caput occupet accusatio. Attamen ut h. l. Leuia. ff. de accusatio. In leuibus de plano procedēdū est sine h. m. o. i. ceremonijs. Præterea in notarijs in quibus cum (ut sup. diximus) nō expectatur accusator, neque scripto opus est.

Ad primum igitur argumentum respondetur quod scriptura accusationis non est necessaria, eo quod de præteritis ineatur, sed ut in futurum debeat salua custodi. Et id eo neque obstat accusationem fieri in præsentia rei, debet enim tam reus quam accusator adesse. Vnde eadē causa & q. can. per scripta iubet Stephanus Papa ne vilius accusatio per scripta suscipiatur, non quod non sit in scriptis porrigenda (ut dictū est) sed quod non est ab absente accusatore in scriptis mittēda, sed debet ipse comparere. Quod autem cauetur, ne reus absens accusetur, non sic strictè intelligendum est, ut non liceat in eius absentia accusationem iudici exhiberi, sed quod non est sententia condemnanda, antequam ipse præfens audiatur. Idque potissimum in causa criminali, atq. adeo omnium maximè in capitali, ut cauetur lege, Absentem. C. de accusa. si autē publico præconio vocatus noluerit comparere, sententia quidem veluti in rebellem ferri potest, postmodum vero captus, antequam executioni mādetur, audiiri debet. Secundi vero solutio facillè ex dictis colligitur. In denuntiatione enim fratrum euangelica, quia ad vindictam non proceditur, sed tam iudex quam denuntians soli consulit salutem fratris sine dispendio eius famæ, nulla est scriptura necessaria, secus in denuntiatione iudiciali. Atq. hanc

Ratio f. cunda. e

Rō tertiā.

Ad primū arg.

Secundū arg.

NO
re
dus
III
3

hanc differentiam inter denuntiationem & accusationem denotat cap. super his, de accusatione.

ARTICVLVS III.

Vtrum accusatio per tria haec reddatur iniusta, quae sunt calumnia, prauaricatio, & tergiuersatio.

Tertium quod in accusatore requiritur, est iustitia. De hac ergo quaeritur vtrum tribus his vitijs corrumpatur, quae sunt, calumnia, prauaricatio, tergiuersatio. Et arguitur a parte negatiua. **Primū** argum. a parte negatiua.

Secūdu, Secundo. Prauaricari (vt ibidem subditur) est vera crimina abscondere, in hoc autem non semper subest iniquitas, quia nemo tenetur omnia crimina detegere, neque sua neque proximi. **Tertiū**. Tergiuersari, est in vniuersum ab accusatione desistere, hoc autem non semper est cum iniuria coniunctum, immo vero in initio eiusdem capituli praescribitur, vt quem accusasse poenituerit, de eo quod probare non potest, si cum accusato innocente conueniret, iniucem se absoluant. In contrarium tamen est idem textus, vbi habetur accusatorum temeritatem tribus modis detegi. Aut enim calumniantur, aut prauaricantur, aut tergiuersantur.

Conclusio iustitia. Vnica Conclusio ad quaestionem respondetur. Tribus nominatis vitijs contingit accusationem vitari. Conclusio est non solum iuris canonici textu citato, verum & iuris civilis, ff. ad senat. consultum Turpil. seu de abolitionibus. l. accusatorū. vnde eadem prorsus verba desumpsit cano. Si quem poenituerit. Numerus autem horum vitiolorum sic colligitur. Cum accusatio in bonum commune referatur, sic tamen, vt iusta fiat criminis ultio vtrouque pede claudicare potest accusator, videlicet aut reo fauendo, aut plus nimio reipublicae siue parti laesae. In reipublicam in-

clinat, cum reo crimen falsum impingit. Est hoc est calumniari. Est enim calumnia subdola rei vexatio, per fraudem. Neque vero ille tantum calumniator, est qui falsum crimen imponit, verum, & qui occultum, quod iure probari non potest in iudicio prohalat. Nam iure quidquid idoneis testibus vel instrumentis innotescere nequit falsum reputetur. Potest secundo accusator vice versa in reipublicam esse iniurius, quando in causa, est ne qui in bonum publicum delinquit, reprimatur. Et contingit dupliciter. Vno modo, fraudem extruendo reipublicae, nempe inclinando in fauorem rei. Et hoc est prauaricari, quoniam variari idem est quod flecti. Contingit autem haec prauaricatio dupliciter vno modo dissimulando omnia quae in eodem reipublicae detegere tenetur, aut a deo probationes negligendo, & altero modo falsas admittendo excusationes, & exceptiones. Quare prauaricatio altero nomine dicitur collusio, quasi tunc accusator & reus simul illudant reipublicae aut parti laesae. Quocirca hoc vitium non tantum in accusatorem verum & in aduocatum, & in alios ministros, quin etiam in iudicem solet vsu cadere. Secundo modo ei contingit accusato fauere, prorsus & in vniuersum (vt ait lex) ab accusatione desistendo. Et illa dicitur tergiuersatio, quasi accusator terga causa verat.

Ad primum igitur argumentum respondetur, quod criminis impositio non censetur iure calumnia, nisi studio & consilio fiat. Nihilominus nemo debet accusator prodire, nisi prius tum certior factus sit criminis, tum etiam certam, paratamque habeat probationem. Et ideo qui leuiter ac temere ad accusandum profilit, non est a culpa immunis. Attamen non debet vitari calumniator, talione vel acrio supplicio plecti sed alia leuiori poena. Nisi fortan istoj errore fuerit motus, nam tunc nulla est dignus. Haec autem omnia, prudentia iudicis libranda sunt, & aestimanda.

Ad secundum respondetur, quod sua propria crimina nemo debet detegere, nisi reus legitime factus, a legitimo iudice interrogetur. Neque vero aliena nisi caso, quo denunciare vel accusare tenetur. Quando autem ob bonum publicum accusat, tunc tenetur omnia detegere, quae ad rem conferunt. Quare si prece, vel precio, vel alia causa